

Beantwoording vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK) bij het wetsvoorstel alcoholmeter

1. Wat is de aanleiding?

De Alcoholmeter is een enkelband die elk half uur een sample van het zweet afneemt waaruit kan worden afgelezen of de drager alcohol heeft gedronken. De Alcoholmeter heeft een aantal voordelen ten opzichte van bloed- en urinecontroles, die voor een groot deel samenhangen met het feit dat sprake is van een continue meting van de alcoholinname. Daarom is in een brief aan de Tweede Kamer 18 mei 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 27565, nr. 175) aangekondigd tot landelijke invoering over te gaan van de Alcoholmeter in gevallen waarin het alcoholverbod als bijzondere voorwaarde is opgelegd. Dit wetsvoorstel voorziet in de daarvoor benodigde wettelijke grondslag.

2. Wie zijn betrokken?

Reclassering, openbaar ministerie, rechtspraak.

3. Wat is het probleem?

Veel geweldsdelicten worden onder invloed van alcohol gepleegd. Het strafrecht biedt als mogelijkheid om de schadelijke effecten van (overmatig) alcoholgebruik tegen te gaan onder meer de oplegging van een alcoholverbod als bijzondere voorwaarde. Bij een alcoholverbod kan de verplichting worden opgelegd om mee te werken aan bloed- of urineonderzoek, zodat kan worden gecontroleerd of de betrokkene zich aan het verbod houdt. Een nadeel van bloed- of urineonderzoek is dat slechts op bepaalde momenten kan worden gecontroleerd of de betrokkene kort daarvoor alcohol heeft genuttigd.

4. Wat is het doel?

De Alcoholmeter meet door middel van een enkelband continu het alcoholgebruik via het zweet, zonder dat de betrokkene zich daarvoor steeds voor controle hoeft te melden. Uit een pilot met de Alcoholmeter in combinatie met informatie uit het buitenland en andere wetenschappelijke inzichten, blijkt dat de Alcoholmeter positieve effecten kan sorteren en een bijdrage kan leveren aan het terugdringen van alcoholmisbruik en het daarmee gepaard gaande delictgedrag.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De verplichting om de Alcoholmeter te dragen vormt een beperking op het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het recht op onaantastbaarheid van het lichaam (artikelen 10 en 11 van de Grondwet en artikel 8 EVRM). Beperkingen van deze rechten moeten bij of krachtens de wet zijn voorzien.

6. Wat is het beste instrument?

Regelgeving (zie ook onder 5).

7. Wat zijn de gevolgen?

De kosten voor de Alcoholmeter zijn gemiddeld op jaarbasis per cliënt circa € 432 duurder dan de huidige urinecontroles. Op basis van het huidige aantal geadviseerde alcoholverboden is de inzet van de Alcoholmeter op jaarbasis € 576.622 duurder dan de controle op naleving van het alcoholverbod via urinecontroles.

Voor de reclassering zijn er organisatorische consequenties gemoeid met de landelijke invoering, op het gebied van (1) apparatuur en logistiek, (2) monitoring en afhandeling, (3) opleiding en instructie van de medewerkers, (4) communicatie en voorlichting.

Voor degene die een alcoholverbod opgelegd heeft gekregen wordt met de Alcoholmeter ten opzichte van de urinecontrole en met name het bloedonderzoek een minder ingrijpende inbreuk wordt gemaakt op de lichamelijke integriteit. Hoewel de Alcoholmeter het mogelijk maakt om 24 uur per dag, 7 dagen per week toezicht te houden op de alcoholinname, is de inbreuk die daardoor wordt gemaakt op de persoonlijke levenssfeer in zoverre beperkt dat uitsluitend de alcoholconsumptie kan worden gevolgd.